

การบริหารโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑

กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี

พระครูใบฎีกาการสิทธิ์ อรุโณ (ใจสุข)

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธ เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน ๑๒๔ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-test และ One - Way ANOVA โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕

ผลการศึกษาพบว่า

ผู้บริหารและครูในการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ๓.๙๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย อันดับ คือ ด้านการบริหาร ด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร และ ด้านวัสดุอุปกรณ์

ผลการเปรียบเทียบ การบริหารโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู พบว่า

๑. ผู้บริหารและครูที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๒. ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี ผลปรากฏว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

Abstract

This Research Aims to Study the School Administration and the Comparison of Administration of The administration of Buddhist school under Lobar Education area office 1 : case study in thalechubsorndistrict lopburi province. at This is a survey research focusing on the population which consists of the executives and teacher for 124 persons. The tool used for this research is the the questionnaire of value estimation. The statistic used for research concern

means, standard deviation using T-test and one -way ANOVA with the statistic significant at .05 level.

The Result of Research

The result of research study is found that the executive and teacher have administered the administration of Buddhist school under lopburi education area office 1 : case study in thalechubsorndistrict lopburi province ,For the general view, it is at high level in all part counting from the most to the least level that is from the executive, support of executives and material respectively.

Concerning the comparison of The administration of Buddhist school under lopburi education area office 1 : case study in thalechubsorndistrict lopburi province, District it has been categorized according to the person factor depending on the opinions of the executives and teacher found that

1. The executive and teachers with differ sex, age and education's degree have different opinions toward the administration of Buddhist school under lopburi education area office 1 : case study in thalechubsorndistrict lopburi province with statistic importance at 0.05 level. So the hypothesis stipulated is admitted.

2. The executives and teacher with different experience have The administration of Buddhist school under lopburi education area office 1: case study in thalechubsorndistrict lopburi province.District The research result is found that it is not so different with the statistic importance at .05 levels. So the hypothesis stipulated is denied.

บทนำ

โรงเรียนถือว่ามียุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาคือความรู้ และปลูกฝังค่านิยม ทศนคติ ความเชื่อต่าง ๆ แก่เด็กนักเรียนและเยาวชน โดยครู มีภาระหน้าที่สอนตาม หลักสูตรของโรงเรียน หรือกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้ โดยเน้นทางด้านพุทธศึกษา เป็นการให้ความรู้ในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะการงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ในอดีตการศึกษาไทย มีรากฐานจากการใช้พุทธธรรมมาอบรมสั่งสอนกุลบุตรธิดาและผู้ใหญ่ทั้งหลาย แต่อาจไม่เป็นระบบการศึกษาบังคับอย่างปัจจุบัน แม้ในปัจจุบันการศึกษาภาคบังคับแก่คนส่วนใหญ่ แต่ก็มิได้นำเอาพุทธธรรมมาเป็นฐานของการศึกษาระบบและองค์ความรู้ตามโลกนิยม โดยมีฐานจากประเทศตะวันตกมาเป็นแกนจัดการศึกษา ทำให้พุทธธรรมเริ่มเห็นห่างจากชีวิตของคนไทยมากขึ้น ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายในความล้ำค่าของพุทธธรรม จากการที่เป็นฐานของวัฒนธรรมไทยมาแต่อดีต และคุณค่าอันดีขององค์ความรู้ในพุทธธรรม และระบบไตรสิกขาที่ชัดเจนในการศึกษาพัฒนาผู้เรียนทุกวัย "

วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวไทย ได้รับการกล่อมเกลาจากคำสอนของพระพุทธศาสนา ตั้งแต่ยุคแรกของประวัติศาสตร์ชาติไทย จนกล่าวได้ว่าวิถีพุทธคือวิถีวัฒนธรรมของชาวไทยส่วนใหญ่ จนมีความเป็นเอกลักษณ์ที่ทั่วโลกตระหนักและให้การยอมรับ^๒ พุทธธรรมหรือพุทธศาสนาเป็นองค์ความรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้ศึกษาเข้าใจธรรมชาติของโลกและชีวิตที่แท้จริงและฝึกฝนให้ผู้ศึกษาสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ตั้งแต่ระดับการดำเนินชีวิตประจำวันของคนทั่วไปคือ การกิน อยู่ ดู ฟัง จนถึงระดับการดำเนินชีวิตของนักบวชผู้มั่งมีชีวิตที่บริสุทธิ์ในทุกระดับ ยังผลผู้ศึกษาเองมีความสุขช่วยให้สังคมมีความสุข^๓

โรงเรียนวิถีพุทธจึงถือเป็นหนึ่งในโรงเรียนรูปแบบใหม่ที่จะช่วยผลักดันให้เด็กเยาวชนไทยสามารถพัฒนาตามศักยภาพเป็นคนที่ คนเก่ง ของสังคมและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) กล่าวสรุปเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสำคัญ ของการจัดโรงเรียนวิถีพุทธ เรื่องสำคัญคือ กรอบความคิดแบบโรงเรียนวิถีพุทธ แนวทางดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธกระทรวงศึกษาธิการ ควรมีแนวคิดที่ส่งเสริมให้สถานศึกษาระบบของพุทธธรรมมาประยุกต์ จัดกับระบบการเรียนการสอนในสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้คุณสมบัติของการเป็นคนดี เก่ง มีความสุข อย่างแท้จริงพุทธธรรมมีกรอบการพัฒนาหลัก เป็นระบบการศึกษา ๓ ประการเรียกว่า ไตรสิกขา คือ อริศีลสิกขา อริจิตสิกขา และอริปัญญาสิกขา ที่เรียกสั้น ๆ ว่า ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นการฝึกอบรม เพื่อพัฒนากาย ความประพฤติจิตใจ และปัญญา ไตรสิกขา อันได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา เพื่อนำผลที่ได้จากการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนโรงเรียนและสังคมต่อไป^๔

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา:ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี
๒. เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัด เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา:ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี

^๑ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๔, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๕๕), หน้า ๑๓.

^๒ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), ๒๕๕๖),

^๓ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), สู่การศึกษาแนวทางพุทธ, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), ๒๕๕๖, หน้า ๖.

^๔ คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, ความสามารถในการแข่งขันทางการศึกษาของประเทศ. ๒๕๕๔.

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้วิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูสอนโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี ซึ่งมีจำนวน ๑๒๔ คนแบ่งเป็น ผู้บริหาร จำนวน ๒๑ คนและครูสอนจำนวน ๑๐๓ คน รวม ๑๒๔ คน

ขั้นตอนดำเนินงานวิจัย

๑) ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารงานวิชาการตามแนวคิด ทฤษฎี ตำรา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธด้วยวิธีการต่างๆ

๒) สร้างแบบสอบถามสำหรับใช้เก็บรวบรวมข้อมูลขึ้นโดยเฉพาะทดสอบ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

- ตอนที่ ๑ เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ
- ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะแสดงความคิดเห็น

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ และหาคุณภาพเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

๑) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และนำมาสร้าง ข้อคำถามครอบคลุมประเด็นที่ต้องการในแบบสอบถาม

๒) ศึกษาหลักเกณฑ์ในการสร้างคำถามตามแบบลิเคิร์ต (likert-type rating scale) แล้วนำมากำหนดเป็นเนื้อหาจำนวนข้อของเครื่องมือตามแนวคิดเรื่องการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนชินโรรสวิทยาลัย เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

๓) นำแบบสอบถามให้กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณา

๔) นำข้อเสนอที่จากคำแนะนำของคณะกรรมการมาปรับปรุงแก้ไข

๕) นำแบบสอบถามนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาพร้อมทั้งให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นผู้เชี่ยวชาญให้ความอนุเคราะห์

๖) แบบสอบถามที่จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์แล้วนำมาใช้ทดลอง (try - out) กับนักเรียนโรงเรียนชินโรรสวิทยาลัย จำนวน ๓๐ คน ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ๐.๘๕

๗) นำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาให้แบบสอบถามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

๑) ติดต่อประสานกับทางโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เพื่อขอหนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย

๒) นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๒๔ คน

๓) นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมไปวิเคราะห์เพื่อหาผลสรุปและอภิปรายผลเป็นลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

๑) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

๒) จัดระบบข้อมูล ตรวจสอบรวมคะแนนจากแบบสอบถาม

๓) นำข้อมูลดิบแต่ละตอนมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปตามวัตถุประสงค์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าเฉลี่ยร้อยละด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปบริการทางสังคมศาสตร์ใช้อย่างแพร่หลายในทางสถิติ ดังต่อไปนี้

๑) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับค่าความถี่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) One – Way Anova ใช้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระที่มากกว่าสองกลุ่มได้แก่ ผู้บริหารและครูสอนของโรงเรียน

๒) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อหาค่า (One-way ANOVA Analysis of Variance) ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตัวแปรอิสระที่มากกว่าสองกลุ่มได้แก่ผู้บริหาร ครูผู้สอนของโรงเรียนที่มีนัยสำคัญสถิติ.๐๕ และสูตรการคำนวณหาค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

สรุปผลการศึกษา

การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี ทำให้ทราบข้อมูลและสามารถอภิปรายผลถึงการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ตามภาระหน้าที่ในการบริหารงานโรงเรียนวิถีพุทธทั้ง ๗ ด้าน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังที่ กิตติมา ปรีดีลภ ได้กล่าวไว้ว่า "ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีบทบาทในฐานะเป็นผู้นำในโรงเรียน และต้องมีบทบาทในการบริหารงานทุกด้าน" และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

๑) ปัจจัยด้านการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ พบว่า ผู้บริหารและครูมีการส่งเสริมให้มีความสำคัญในการจัดสถานที่ ประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา และกิจกรรมวิถีพุทธให้นักเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้เรียนรู้และซึมซับเกี่ยวกับหลักธรรมและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา และเป็นการช่วยกล่อมเกลานักเรียนมีคุณธรรมมากขึ้น

๒) ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ พบว่า การบริหารวัสดุและสิ่งของโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการที่จะปรับปรุงพัฒนาอุปกรณ์ในโรงเรียนให้ทันสมัยมีการจัดหาอุปกรณ์ที่ทันสมัยต่อการดำเนินการและส่งเสริมให้เลือกใช้อุปกรณ์วัสดุให้เหมาะสมกับเวลาและประหยัดต่อค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมของโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติของนักเรียน

๓) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่โรงเรียนวิถีพุทธ พบว่าผู้บริหารและครูการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ให้ความสำคัญมากด้านอาคารสถานที่ มีการจัดบุคลากรควบคุมดูแล ตรวจสอบ ตกแต่งและปรับปรุงให้สวยงาม การจัดให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ ติดตาม ประเมินผลการใช้อาคารสถานที่เพื่อนำมาปรับปรุงสม่ำเสมอ

๔) ปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธ พบว่า ผู้บริหารและครูการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธให้การสนับสนุนของผู้บริหาร ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมาย และแผนงานที่ชัดเจนเพื่อดำเนินการพัฒนาตามแนววิถีพุทธอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง ถ้าต้องการให้งานประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี มีการสนับสนุนในเรื่องของงบประมาณ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มีความคล่องตัว ต่อเนื่อง บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้น มีการนิมนต์พระภิกษุมาช่วยสอนจริยธรรมในโรงเรียน

๕) ปัจจัยด้านการนิเทศการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ ถือเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารในโรงเรียน และผู้บริหารต้องให้ความสำคัญมากกว่าการบริหารงานด้านอื่น ๆ นิมนต์พระสงฆ์และเชษฐวิทายากรผู้มีภูมิปัญญาทางพระพุทธศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้บุคลากร ครูและนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพราะพระสงฆ์เป็นผู้นำทางด้านพระศาสนาเป็นผู้มีความรู้ทางด้านศาสนา เป็นครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนได้ความรู้ทางพระพุทธศาสนา

อย่างแท้จริง จะช่วยฝึกฝนอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียนเป็นคนดีได้ นโยบายและมาตรฐานของโรงเรียนวิถีพุทธในการส่งเสริมจริยธรรมแก่นักเรียนตามหลักพุทธธรรม

๖) ปัจจัยด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ โดยรวมมีระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดอบรมการผลิตสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า สื่อเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งเพราะไม่มีครูคนใดประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนโดยไม่มีสื่อประกอบการสอนเพราะการใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ มีเจตคติและเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอน นอกจากนี้สื่อยังเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้ความเข้าใจได้รวดเร็วขึ้น ดังนั้นผู้บริหารและครูจึงต้องให้การสนับสนุนให้ครูได้รับการอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวไว้ว่า ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้อื่นๆ หรือนำสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัว และในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้โดยใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อ มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต”

๗) ปัจจัยด้านความรู้ประสบการณ์การสอนของครูโรงเรียนวิถีพุทธ โดยรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับ วิเชียร นพพลกรัง กล่าวไว้ว่า การเตรียมการสอนของครูทำให้ครูทราบล่วงหน้าว่าจะให้เด็กเรียนรู้อะไร มากน้อยเพียงใด และให้เขาเรียนรู้สิ่งต้องการโดยวิธีการใดบ้าง ซึ่งการเตรียมการสอนแบ่งออกเป็น ๒ ระยะ คือ ๑) การเตรียมการสอนระยะสั้น ประกอบด้วยเตรียมจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผลและตัวผู้เรียน ๒) การเตรียมการสอนระยะยาว สิ่งที่ต้องเตรียม คือ ศึกษาหลักสูตร ศึกษาเอกสารอื่น ๆ ที่ประกอบหลักสูตร เช่น คู่มือครู แผนการสอน ฯลฯ และศึกษาวิธีการวัดผลและประเมินผล

ผลการเปรียบเทียบ

ผลการเปรียบเทียบข้อมูลกลุ่มความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสอนการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี โดยภาพรวม ทั้ง ๗ คือ ๑) ปัจจัยด้านการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ๒) ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ ๓) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่โรงเรียนวิถีพุทธ ๔) ปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ๕) ปัจจัยด้านการนิเทศการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ ๖) ปัจจัยด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ ๗) ปัจจัยด้านประสบการณ์การสอนของครูโรงเรียนวิถีพุทธ และสรุปผลการศึกษาข้อมูล จากผู้บริหารและครูโรงเรียนวิถีพุทธและเพื่อศึกษาการเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัด

เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเป็นเชิงนโยบาย

- (๑) ผู้บริหารควรมีเหตุผล มีความเฉลียวฉลาดรอบรู้อย่างมีองค์รวม มีความพอเพียงในการดำเนินชีวิต ไม่ประมาท กล้าเปลี่ยนแปลงเพื่อความเจริญก้าวหน้า
- (๒) ควรนำหลักวิถีพุทธมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้และความประพฤติพร้อมบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอนให้เข้ากับหลักพุทธธรรม
- (๓) ผู้บริหารควรเพิ่มมาตรการส่งเสริมการเรียนรู้โรงเรียนวิถีพุทธและแนวทางการปฏิบัติงานด้านหลักการเป็นอยู่อย่างพอเพียงทั้งการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาอย่างจริงจัง
- (๔) กิจกรรมโรงเรียนวิถีพุทธควรกระทำอย่างต่อเนื่อง มีการนิเทศติดตามและประเมินผลเป็นระยะๆ
- (๕) ควรปรับปรุงกิจกรรมโรงเรียนวิถีพุทธให้สอดคล้องกับวิถีประจำวันของบุคลากรภายในโรงเรียนให้มากและเข้มข้นที่สุด
- (๖) มีการประชุมชุมชนและภาคีเครือข่ายให้มีบทบาทต่อโรงเรียนมากขึ้นและจัดทำแผนบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธให้มีความชัดเจนสามารถนำมาปฏิบัติได้ตามแนววิถีพุทธในชีวิตประจำวันได้

๒) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- (๑) ศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี และทุกโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนวิถีพุทธ
- (๒) ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธของสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ กรณีศึกษา : ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี
- (๓) ศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธร่วมกับตัวแปรงานวิจัยนี้ เช่น ความรู้ ความเข้าใจ แรงจูงใจและปัจจัยในการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ

เอกสารอ้างอิง

กรมสามัญศึกษา. คู่มือการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนและ
คณะกรรมการสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา,
๒๕๓๐.

กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔, กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๕,
กระทรวงศึกษาธิการ.หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔. กรุงเทพมหานคร :
คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, ความสามารถในการแข่งขันทางการศึกษาของประเทศ.
๒๕๔๔.

งามพิศ สัตย์สงวน. หลักมนุษยวิทยาวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา,
๒๕๓๘.

จรัส ไพรัตน์ศิริ. ศึกษา๔๗๒ การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร.ป.ท., ๒๕๒๓.

จันทร์ธานี สงวนนาม. ทฤษฎีและปฏิบัติในการบริหารการศึกษา, กรุงเทพมหานคร :
บริษัทบุ๊คพอยท์ จำกัด, ๒๕๔๕.